

VLAAMS PARLEMENT



Zitting 1997-1998

12 mei 1998

# HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

## COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de problemen bij het Vlaams Centrum voor de Integratie van Migranten  
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het te voeren bevolkings- en gezinsbeleid in Vlaanderen in het licht van de demografische evolutie  
Met redenen omklede motie



## Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Dinsdag 12 mei 1998

**VOORZITTER : Mevrouw Trees Merckx-Van Goey**

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.49 uur.*

**Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de problemen bij het Vlaams Centrum voor de Integratie van Migranten**

**De voorzitter :** Aan de orde is de interpellatie van de heer Strackx tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de problemen bij het Vlaams Centrum voor de Integratie van Migranten.

De heer Strackx heeft het woord.

**De heer Felix Strackx :** Mijnheer de minister, geachte collega's, op 1 april werd in dit parlement het decreet op de etnisch-culturele minderheden goedgekeurd. Op 2 april hebben we dan in de pers kunnen vernemen dat het Vlaams Centrum voor de Integratie van Migranten zijn werking voor onbepaalde tijd stopzet. Aan de basis liggen reeds lang bestaande ernstige meningsverschillen tussen directie en medewerkers.

De heer Ali Salmi is sinds mei 1997 directeur van het VCIM. In het boekje 'Winnie presenteert' schreef hij dat hij vooral wil werken aan de communicatie met zijn personeel en de mensen op het terrein. Hij stelde zichzelf de volgende kernvragen : 'Waar zijn we mee bezig ? Wat vindt het personeel zelf goed ? Het VCIM probeert in te spelen op de verwachting van de leden. Bij communicatie is kritiek belangrijk. Kritiek moet je kunnen geven en begrijpen. Daarbij moet je een onderscheid kunnen maken tussen de functie van de persoon en de persoon zelf en dat kost tijd.'

Dat kost blijkbaar heel wat tijd, want in november 1997 waren al acht medewerkers van het VCIM uit

eigen beweging opgestapt. De directie heeft zelf later beslist nog eens vier werknemers te ontslaan en de inhoudelijke werking van het centrum op te schorten. In de pers zegt een ex-werknemer : 'Discussie was al lang niet meer mogelijk. De directie besliste alles zelfstandig zonder overleg. We hebben een directeur uit de jaren twintig. Overal wordt kritiek op gegeven, maar er is geen sprake van samenwerking'. Ook in de raad van bestuur van het VCIM zijn heel wat strubbelingen. Voorzitter Renato Cipriani van die raad van bestuur ontkent niet dat er problemen zijn met het functioneren van directeur Salmi.

De socialistische vakbond weigerde onlangs een vertegenwoordiger aan te duiden in de raad van bestuur van het VCIM, omdat de huidige samenstelling en functionering geen garantie biedt voor een pluralistische werking. Zo ziet u maar dat het niet zo eenvoudig is om mensen uit verschillende culturen te laten samenwerken volgens ons westers model.

**Minister Luc Martens :** Ik moet er u toch op wijzen dat een van de problemen juist is dat er nog te weinig mensen uit andere culturen zijn waarmee kan worden samengewerkt.

**De heer Felix Strackx :** Op 29 januari hebben we hier een hoorzitting gehad met zowel de heer Salmi als de heer Cipriani. Ze lieten allebei uitschijnen dat in het VCIM alles koek en ei was. Ze hebben een goednieuwsshow opgevoerd, waarbij helemaal niet over moeilijkheden is gesproken. Het zou me echter sterk verwonderen indien de minister niet op de hoogte was van die problemen. Desalniettemin liet hij de Vlaamse regering op 31 maart een overeenkomst met het VCIM goedkeuren inzake de reguliere tewerkstelling van 31 interculturele bemiddelaars in de preventieve en curatieve gezondheidszorg. Daar was een bedrag mee gemoeid van 28,5 miljoen frank.

**Strackx**

Ik vat nog eens samen. Op 31 maart haalt het VCIM 28,5 miljoen frank binnen en op 1 april ontbindt het zichzelf. Ik vind dit een bijzonder ernstige zaak. U hebt wetens en willens belangrijke informatie achtergehouden voor het parlement en waarschijnlijk ook voor de regering.

Ik zou dan ook graag duidelijke antwoorden krijgen op de volgende vragen, mijnheer de minister. Sinds wanneer was u op de hoogte van de problemen bij het VCIM? Waarom hebt u die verzwegen in het parlement bij de bespreking van het decreet op de etnisch-culturele minderheden? Waarom hebt u het VCIM in dat decreet desalniettemin een bevoorrechte rol toebedeeld? Hoeveel van de begrote subsidie voor het VCIM is al opgebruikt? Blijven bepaalde vaste kosten doorlopen? Wie staat nog op de loonlijst van het VCIM en onder welk statuut? Hoeveel verdient de heer Salmi? Wordt hij nog verder betaald of wordt hij ontslagen? Welke bestemming zal worden gegeven aan het overschot van de begrote subsidie? Waarom liet u de regering nog op 31 maart toe om 28,5 miljoen frank aan het VCIM toe te schuiven? Is dat geld nog recupereerbaar? Zo ja, welke bestemming wordt eraan gegeven?

**De voorzitter** : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

**Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen** : Mevrouw de voorzitter, ik wil me niet moeien met de interne keuken van het VCIM. Wel wijs ik erop dat het niet klopt dat dit probleem helemaal niet ter sprake is gekomen bij de bespreking van het decreet op de etnisch-culturele minderheden. Misschien was de heer Strackx toen afwezig, maar naar aanleiding van een amendement van Agalev over het VCIM is uitdrukkelijk gezegd dat daar moeilijkheden bestaan.

**De voorzitter** : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

**Mevrouw Kathy Lindekens** : Bij het opmaken van een decreet moet er geen rekening worden gehouden met problemen die zich in een van de componenten zouden kunnen voordoen. Een decreet gaat verder dan het oplossen van conflicten.

Er zijn inderdaad problemen bij het VCIM en die moeten worden opgelost. Ik denk dat de minister daar aanleiding toe kan geven met zijn uitvoeringsbesluiten. Bij de bespreking van het decreet was een van onze bekommernissen dat de doelgroepen

in alle geledingen ervan beter aan bod moeten komen. Een mogelijke oplossing voor het probleem in kwestie kan liggen in een herziening van de algemene structuur van het VCIM, waarbij de migrantenorganisaties beter in die structuur worden toegelaten. Ik ben het uiteraard niet eens met de stelling dat een conflict de ondergraving van een heel decreet kan zijn.

**De voorzitter** : Minister Martens heeft het woord.

**Minister Luc Martens** : Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik helemaal niets, laat staan wetens en willens, heb verzwegen. Iedereen die me ooit iets over dit onderwerp heeft gevraagd, heeft daar antwoorden op gekregen. Mevrouw Van Cleuvenbergen stelt terecht dat het probleem wel degelijk aan bod is gekomen bij de bespreking van het decreet op de etnisch-culturele minderheden. Ik heb nooit ontkend dat er problemen zijn. Ik wil me ook aansluiten bij wat mevrouw Lindekens zegt. Het gaat hier om een privaatrechtelijke VZW, die een contractant is in een beheersovereenkomst. We moeten oordelen of voldoende uitvoering is gegeven aan die beheersovereenkomst. Zo niet zullen we moeten uitmaken welke sancties daaruit kunnen voortvloeien met betrekking tot de financiering. Dat moet echter in alle objectiviteit gebeuren.

Het verhaal van het VCIM begint in 1990. Een besluit van de regering in juli 1990 leidde tot de erkenning ervan. Omdat het besluit een vervaltermijn had, werd de erkenning hernomen. Bij de verlenging werd voorzien in een evaluatie van de werking, die immers zeer breed geconcipieerd was en zowel beleidsvoorbereidend als -ondersteunend was.

Beleidsvoorbereiding is een taak van de administratie en niet van een steunpunt als het VCIM. Na een evaluatieonderzoek door het HIVA werden in 1996 een aantal nieuwe voorwaarden ingeschreven in de overeenkomst. Daardoor moest het VCIM zich meer op de eigenlijke opdracht richten : het ondersteunen van de regionale en lokale centra, het uitvoeren of mee uitvoeren van het Strategisch Plan voor het Minderhedenbeleid en het daadwerkelijk betrekken van allochtonen bij het VCIM.

Het contract was een jaar geldig. Aan het einde van dat jaar werd het VCIM opnieuw geëvalueerd. Dit gebeurde nu niet door een externe instantie, maar door de diensten van Gezin en Maatschappelijk Welzijn. De administratieve diensten en de pedagogische inspectie hebben de werking van het VCIM onderzocht en een aantal adviezen geformuleerd. Het advies luidde om een nieuwe verlen-

## Martens

ging toe te kennen tot eind 1998, ogenblik waarop het nieuwe decreet van toepassing zou worden. De beheersovereenkomst met het VCIM werd van halfweg vorig jaar tot het einde van dit jaar bij wijze van overgang verlengd.

Sinds einde 1997 ontving ik signalen die op spanningen in het VCIM wezen. Op 23 januari 1998 heb ik aan het VCIM een brief geschreven waarin ik duidelijk liet weten deze malaise niet te aanvaarden. Men kan me dus niet verwijten niet alert genoeg te zijn geweest. Het VCIM moest zich herpakken en zijn rol als deskundig ondersteuningscentrum vervullen, zo niet zou de erkenning in het gedrang komen. Op 26 maart meldde de raad van bestuur de inhoudelijke werking voorlopig neer te leggen om een nieuwe start te nemen in het licht van het nieuwe decreet.

Het is nooit mijn bedoeling geweest me te mengen in de personeelsaangelegenheden van een privaatrechtelijke VZW. Ik heb deze bevoegdheid niet. Mijn inmenging zou bovendien een verstoring betekenen van het vrije veld. In de beheersovereenkomst werden echter opdrachten ingeschreven, die behoorlijk moeten worden uitgevoerd. Zo niet, wordt het bedrag waarop men aanspraak kan maken, teruggeschroefd. Ik aanvaard dat er een down period is, maar men moet dit herberekenen in de balans.

In het perspectief van het nieuwe decreet werd de beheersovereenkomst met het VCIM verlengd. Halfweg deze periode merkten we dat er problemen waren in het VCIM. De escalatie van deze problemen leidde tot een diepe malaise. Ik zal hieruit de gepaste conclusies trekken, maar dit kan enkel door een evaluatie van de beheersovereenkomst. In welke mate heeft het VCIM de toegewezen opdrachten vervuld ?

U beweert dat ik dit probleem heb verzwegen. Ik heb niets verzwegen. De problemen binnen het VCIM zijn hier aan bod gekomen. Toen de eerste opdoken, hoopte ik wel dat men alsnog het goede spoor zou vinden. Blijkbaar is men daar niet in geslaagd. Waarom behield het VCIM dan zijn bevoorrechte positie ? We zaten in een overgangsfase. Er was geen andere partner. Het VCIM was op dat moment de enige instantie die onze opdrachten kon vervullen.

Van de begrote subsidies heeft het VCIM 15 miljoen frank ontvangen. De afrekening op het einde

van het jaar bepaalt de uiteindelijke subsidie. Die hangt af van de effectief gemaakte loonkosten. Aan de loonsubsidie zelf is een bedrag voor werkingskosten verbonden van ongeveer 170.000 frank per personeelslid. Voor de werkingskosten is ook nog in een algemeen werkingsbedrag voorzien.

De wedden van de medewerkers worden bepaald volgens weddeschalen. Ik kan u deze weddeschalen opgeven, maar kan niet zeggen welk loonbriefje de betrokkene heeft. Dit is trouwens niet relevant. Voor het integratiewerk hanteren we nu eenmaal weddeschalen. We keren geen lonen uit à la tête du client om iemand een plezier te doen. Een medewerker draagt een bepaalde verantwoordelijkheid, wordt ingeschakeld op een bepaald niveau en wordt op basis hiervan gesubsidieerd.

Aan het VCIM wordt een jaarlijkse basissubsidie van 3,9 miljoen frank toegekend. Op de loonlijst staan, op datum van 1 mei 1998, de directeur, vijf voltijdse stafmedewerkers, vier voltijdse regionale coördinatoren voor het project interculturele bemiddeling en 1,6 administratieve krachten.

Het overschot van de begrote subsidies zal aan integratieactiviteiten worden besteed. Deze middelen zijn hiervoor bestemd. Als er op basis van de evaluatie middelen moeten worden gerecupereerd, dan zullen ze daar eveneens naar toe gaan. Het is de logica zelf om deze middelen niet aan andere beleidsdomeinen toe te kennen.

De 28,5 miljoen frank voor de interculturele bemiddelaars was niet bedoeld voor de aanwerving van nieuwe interculturele bemiddelaars, maar voor het afronden van het project terzake. Dit project komt vanuit de gezondheidszorg. Vanaf 1 januari 1999 zullen deze mensen deel uitmaken van het reguliere kader, zoals het altijd is bedoeld. Het inclusieve beleid is niet gestoeld op projecten, a fortiori niet op projecten van Welzijn, maar op het reguliere personeelskader van de bevoegde minister. Het bedrag blijft voor dezelfde doelstellingen beschikbaar, net als de subsidie voor de regionale coördinatoren in het project intercultureel bemiddelen. We zullen dit beleid voortzetten.

De voorbije maanden kwamen mensen uit verschillende hoeken bij mij hun verhaal doen. Iedereen in het VCIM heeft een andere visie op de interne problemen. Ik heb deze mensen gevraagd zich te reorganiseren in het licht van het nieuwe decreet. In dat decreet werd gekozen voor een koepelstructuur. De middelen en het personeel zullen aan dit niveau worden toegekend. De dragende

**Martens**

VZW's moeten hun opdracht herdefiniëren, want zij krijgen vervolgens van de koepel-VZW hun mensen en hun geld. Het VCIM zal in de toekomst die middelen en personeel dus niet meer rechtstreeks krijgen. Dat is het nieuwe model. We moeten deze periode van transformatie door. Het is jammer dat er moeilijkheden zijn, maar ik til daar niet zwaarder aan dan het is. Veel organisaties maken wel eens een crisis door. Ik denk onder meer aan het VRT-koor en -orkest. Als de overheid niet gedurende vier tot zes maanden de kans biedt om de moeilijkheden te overwinnen en onmiddellijk overgaat tot liquidatie, dan laten we vele vitale krachten en interessante instrumenten aan de kant staan.

**De voorzitter** : De heer Strackx heeft het woord.

**De heer Felix Strackx** : Mijnheer de minister, ik blijf erbij dat het uw taak was om bij de bespreking van het decreet over de etnisch-culturele minderheden het parlement spontaan op de hoogte te brengen van de ernstige moeilijkheden bij het VCIM. Het gaat hier niet over futiliteiten.

**Minister Luc Martens** : Mijnheer Strackx, hebt u daar toen een vraag over gesteld ?

**De voorzitter** : Mevrouw Van Cleuvenbergen was verslaggeefster, en is hiervan op de hoogte.

**Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen** : Mevrouw Van Den Heuvel heeft daar een vraag over gesteld, waarna de minister uitleg heeft gegeven.

**Minister Luc Martens** : Ik heb daar in eer en geweten op geantwoord.

**De heer Felix Strackx** : Ik zal het verslag nalezen.

**Minister Luc Martens** : Misschien kunt u dat voortaan eerst doen.

**De heer Felix Strackx** : Ik herinner mij niet dat daarover werd gesproken. Het is mogelijk dat er werd gesproken over futiliteiten en een klimaat van ongenoegen in het VCIM. Er is echter wel een groot verschil tussen lichte strubbelingen en het stopzetten van een werking. Er werd hier nooit gesproken over de kans dat het centrum zijn werking zou stopzetten en over het ontslag van al elf medewerkers.

**Minister Luc Martens** : Deze feiten hadden toen nog niet plaatsgevonden.

**De heer Felix Strackx** : Jawel, in november zijn er zeven medewerkers opgestapt.

**Minister Luc Martens** : Er was nog altijd een kern aanwezig.

**De heer Felix Strackx** : Ik blijf erbij dat dit hier nooit op die manier aan bod is gekomen. Ik vind het eigenaardig dat u nu zegt dat het centrum op 26 maart zijn werking heeft stopgezet, en dat dit op 1 april aan de pers werd meegedeeld. Dat is bijzonder eigenaardig. Ik vraag me af door welk mechanisme u dit nog vier dagen hebt kunnen stilhouden tot het decreet over de etnisch-culturele minderheden in het parlement werd goedgekeurd. Ik blijf erbij dat u dat bewust hebt stil gehouden.

Ik vraag me ook af waarom de Vlaamse regering in de persmededeling van 31 maart zegt dat er 28,6 miljoen frank aan middelen wordt vrijgemaakt via het VCIM. Hoe is het mogelijk dat wanneer dit centrum op 26 maart reeds heeft aangekondigd zijn werking te zullen stopzetten, vier dagen later nog 28,6 miljoen frank wordt vrijgemaakt ? Uw timing klopt niet, mijnheer de minister. Waarom moesten die 28,6 miljoen frank via het VCIM gaan ?

**Minister Luc Martens** : Die 28,6 miljoen frank wordt niet rechtstreeks vanuit het VCIM gestuurd. Een eigen stuurgroep ziet toe op de inschakeling en de regularisatie ervan. De stuurgroep kon perfect haar opdracht blijven vervullen en vervult die tot en met vandaag. De mensen ervan zijn ingezet op het veld, en blijven op een perfecte manier functioneren.

**De heer Felix Strackx** : Op dit ogenblik staan nog steeds 11,6 voltijds equivalenten op de loonlijst van het VCIM. Wat doen die mensen heel de dag ? Het VCIM heeft zijn werking stopgezet. Spelen ze heel de dag met de kaarten op kosten van de gemeenschap ?

**De voorzitter** : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

**Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen** : Ik wil even terugkomen op het verslag. De heer Strackx zegt dat de minister ervoor gezorgd heeft dat het decreet zo laat werd goedgekeurd. Dat is fout. We hebben de bespreking van dit decreet in de commissie eind februari afgerond. Dat er zo laat over werd gestemd, komt door de procedures.

**De heer Felix Strackx** : Mevrouw Van Cleuvenbergen, ik zeg dat de minister het nieuws over het stopzetten van de werking door het VCIM vier dagen heeft verzwegen tot het decreet was goedgekeurd.

**Minister Luc Martens** : Dit is een nutteloze wellenietesdiscussie. U beweert dat ik dat bewust heb gedaan, ik kan niet bewijzen of ik dit al dan niet bewust heb gedaan. Dergelijke strategieën bestaan misschien in uw hoofd, maar behoren niet tot mijn handelwijze. Ik geef op vragen altijd een eerlijk antwoord, voor zover ik over de gegevens beschik.

**De voorzitter** : De heer Strackx heeft het woord.

**De heer Felix Strackx** : Mijnheer de minister, wat doen die elf personen die voltijds worden betaald ?

**Minister Luc Martens** : Het ontslaan van mensen gebeurt volgens spelregels. Een ontslag vandaag betekent niet dat die persoon onmiddellijk van de loonlijst verdwijnt. Afhankelijk van het contract waarmee hij is aangeworven, het aantal dienstjaren, het niveau, de weddeschaal, enzovoort, blijft hij nog een tijdje op die lijst staan. Hij is gedurende een periode in vooropzeg.

**De heer Felix Strackx** : Ze werden dus allemaal ontslagen ?

**Minister Luc Martens** : Ja.

### Met redenen omklede motie

**De voorzitter** : Door de heren Strackx en Aers werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

---

**Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het te voeren bevolkings- en gezinsbeleid in Vlaanderen in het licht van de demografische evolutie**

**De voorzitter** : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroeke tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het te voeren bevolkings- en gezinsbeleid in Vlaanderen in het licht van de demografische evolutie.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

**De heer Chris Vandebroeke** : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank u voor de mogelijkheid hier mijn interpellatie te houden. De problematiek die ik zo dadelijk zal trachten toe te lichten, is vrij belangrijk en draagt zelfs een toekomstgerichte dimensie met zich mee. De thematiek is gekend. Sinds jaren wordt er gewaar-schuw voor het probleem van ondermaatse vruchtbaarheid, veroudering en accumulatie van de veroudering, zijnde de vergrijzing.

De aanzet tot deze interpellatie was de verrassing enkele weken geleden in bepaalde middens naar aanleiding van het verschijnen van de bevolkings-atlas. Deze zeer waardevolle en degelijke studie is gebaseerd op de gegevens van de laatste volkstelling van 1991. De problematiek is sindsdien alleen maar aangescherpt. De kaarten in de bevolkingsatlas, die trouwens ook de media hebben gehaald, tonen aan dat de dualiteit in ons land wordt hertekend. In tegenstelling met vroeger kent Wallonië een iets grotere kinderrijkdom dan Vlaanderen.

Deze problematiek hier aankaarten, impliceert naar mijn bescheiden mening twee mogelijkheden. In de eerste plaats kunnen we dit zuiver wetenschappelijk-demografisch benaderen en werken met de meest geëigende parameters. Ik denk niet dat dat de bedoeling is. Ik stel tot mijn vreugde vast dat een eminent wetenschapper en demograaf hier aanwezig is.

**Minister Luc Martens** : Met zo een interpellant moest ik mijn beste wapen bovenhalen.

**De heer Chris Vandebroeke** : Dank u, mijnheer de minister.

We kunnen deze thematiek dus zuiver wetenschappelijk bekijken. Ik denk niet dat dit de bedoeling kan zijn. We moeten wel de maatschappelijke relevantie van het probleem onder de aandacht brengen. Ik denk in de eerste plaats aan de zogenaamde ontgroening, die een causale factor is in de vergrijzing. Wordt daaraan niet verholpen, zal de veroudering nog vele jaren doorgaan. Ook de vooruitgang van de geneeskunde zal de vergrijzing in de hand werken.

## Vandenbroeke

Ik schets even de historische context van het probleem. Frankrijk was eind achttiende, begin negentiende eeuw het eerste West-Europees land waar anticonceptie werd toegepast. Vanaf het einde van de negentiende eeuw was Wallonië de eerste regio met gebruik van anticonceptie. Dit verklaart de regionale verschillen in ons land. Behoudens enkele uitzonderingen in een aantal grootsteden werd anticonceptie in Vlaanderen pas gebruikt bij het begin van deze eeuw. In sommige streken gebeurde dat pas tijdens het interbellum.

Hierdoor verouderde Wallonië gedurende de voorbije honderd jaar, terwijl Vlaanderen een vrij dynamische bevolkingspiramide behield. Vlaanderen paste anticonceptie pas later en in mindere mate toe. Tot en met de jaren zestig kende Vlaanderen een bovenmaats vruchtbaarheidscijfer. Er was toen sprake van een echte babyboom. Begin jaren '60 was het geboortecijfer in Wallonië reeds een hele tijd aan het dalen.

Op dat ogenblik onderzochten de bekende Franse demografen Sauvy en Pressat van de universiteit van Sorbonne de demografische evolutie in België. Op drie weken hadden ze hun huiswerk klaar. Ze lieten deze historische woorden noteren: 'la Wallonie se suicide'. De verklarende factor was de ontgroening. Met deze analyse moest koel-wetenschappelijk rekening worden gehouden.

Vlaanderen heeft toen echter niet beslist om een gezins- of bevolkingsbeleid te voeren. Als men dat op bepaalde ogenblikken toch heeft gedaan, was dat uitsluitend in het kader van discussies over migrantenpopulaties. Daar wil ik nu niet op ingaan. Er werd niet gekozen voor een gezinsbeleid, maar voor een inbreng van buitenaf.

**Minister Luc Martens** : Ik zou niet durven beweren dat het om een bewuste keuze ging. De situatie heeft zich feitelijk zo ontwikkeld. Deze nuancering is toch wel belangrijk.

**De heer Chris Vandenbroeke** : Daarover kan men discussiëren. Er werd in ieder geval niet gekozen voor een gezinsbeleid. Vlaanderen kende tot en met de golden sixties geen enkel probleem. De vruchtbaarheid was er iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

Het keerpunt in Vlaanderen deed zich voor in de jaren 1970 en 1971. Sindsdien is er sprake van een voortdurende afkalving van de vruchtbaarheid. Deze afkalving is niet elk jaar even uitgesproken.

Op het einde van de jaren tachtig is de vruchtbaarheid zelfs even gestegen. Van 1990 tot en met 1997 nam die vruchtbaarheid verder af.

Demografen en economen stellen dat men idealiter nood heeft aan een stabiele populatie, een demografische nulgroei. Voor Vlaanderen impliceert dat ongeveer 80.000 geboorten per jaar. Vorig jaar waren er ongeveer 64.500. Zo een demografische nulgroei komt overeen met 2,1 kinderen per vrouw. In Vlaanderen bedraagt dat cijfer echter maar 1,6 kinderen per vrouw.

Uit de gegevens van de laatste bevolkingstelling van 1991 blijkt dat de regionale verschillen frappant zijn. Er is sprake van een benedenmaatse vruchtbaarheid in Vlaanderen, en een iets hogere vruchtbaarheid in Wallonië. In Wallonië is de buitenechtelijke vruchtbaarheid iets hoger.

**Minister Luc Martens** : Een en ander verdient toch wel enige nuancering. De buitenechtelijke vruchtbaarheidscijfers van Vlaanderen en Wallonië mogen niet tegenover mekaar worden gezet. Binnen Vlaanderen zelf, tussen de provincies, zijn er op dat vlak trouwens ook belangrijke verschillen te noteren. Ook in Europees verband zijn er belangrijke verschillen. De Noord-Europese cijfers verschillen sterk van de onze.

**De heer Chris Vandenbroeke** : Dat is juist. Maar daarnaast is er onmiskenbaar sprake van een significant verschil op het vlak van buitenechtelijke vruchtbaarheid tussen Vlaanderen en Wallonië.

Het benedenmaats karakter van onze vruchtbaarheidscijfers zal wellicht niet verdwijnen. De ontgroening zal over enkele decennia leiden tot verdere vergrijzing, tot veroudering. De vooruitgang van de medische wetenschap zal het aandeel van de ouderen in de bevolking nog doen toenemen. Ik zou zeggen: God zij dank. We slagen er dus in om het bevolkingsaantal op peil te houden. Maar het aandeel van de ouderen in het geheel neemt alsmaar toe. De betaalbaarheid van de verzorgingsstaat komt dus in het gedrang. De toestand wordt onhoudbaar. Als we iets willen doen, moet er ook iets gebeuren aan de sociale zekerheid. Eén aspect daarvan is het onderdeel kinderbijslagen, als kostencompenserend element. Ik wil het daar nu niet over hebben, want dat behoort niet tot de Vlaamse bevoegdheden. Hopelijk zal daar in een andere commissie wel aan worden gedacht, wanneer men de gesprekken van 1999 voorbereidt.

We kunnen echter wel een gezinsbeleid voeren. Ik wil deze interpellatie daarom beëindigen met



## Vandenbroeke

enkele gerichte vragen. Zijn de minister en de Vlaamse regering zich bewust van de versnelde ontgroening die Vlaanderen sinds 1970-1971 kenmerkt? Is men zich ervan bewust dat het samenspel van ontgroening en vergrijzing in de vergrijzing, in de toekomst tot enorme uitdagingen zal leiden voor de verzorgingsstaat? Is men bereid om – over de discussie over een verdere federalisering heen – vanuit de eigenheid van het gezinsbeleid nu reeds de nodige maatregelen te overwegen om het proces van ontgroening af te zwakken en eventueel om te buigen? Is de Vlaamse regering bereid om uit eigen middelen de financiering van meer gezins- en kindvriendelijke maatregelen voor bijvoorbeeld het ouderschapsverlof in overweging te nemen? Is de Vlaamse regering bereid om – zoals met succes in de Scandinavische landen gebeurde – voor een 'batterij' aan gezins- en kindvriendelijke maatregelen te zorgen?

Deelt de Vlaamse regering de mening dat de overheid er alles aan moet doen om in de postmoderne maatschappij alle criteria in functie van een kindvriendelijk milieu te vervullen, zonder daarom in populationistische excessen te vervallen? Het gaat om een belangrijke problematiek. Acht de Vlaamse regering het dan ook niet aangewezen om een beleidsbrief over bevolkings- en gezinspolitiek aan het parlement voor te leggen? Kan de regering het standpunt onderschrijven dat deze thematiek idealiter een geïntegreerde beleidsaanpak vereist?

**De voorzitter** : De heer Aers heeft het woord.

**De heer Wilfried Aers** : Ik wil de heer Vandenbroeke feliciteren met zijn frisse taal. Zelden horen we zo een taal in het Vlaams Parlement, en we staan dan ook voor 500 procent achter hem.

**De voorzitter** : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

**Mevrouw Patricia Ceysens** : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ook onze fractie vindt het thema dat werd aangebracht door de heer Vandenbroeke zeer belangrijk. We delen dezelfde zorg. In deze commissie wisselen we hierover regelmatig van gedachten. Het is altijd goed dat van buitenaf orde op zaken wordt gesteld. Ik wil onderlijnen dat we dit een goede interpellatie vinden, die onze aandacht verdient.

**De voorzitter** : Het kan erg verfrissend zijn om iemand die geen vast lid is van deze commissie, aan het woord te laten. Deze commissie deelt dezelfde zorg als de heer Vandenbroeke. In de debatten

komt dit onderwerp vaak aan bod. Recent nog hadden we de kans om naar aanleiding van het opvolgingsrapport de gezins- en kindvriendelijke invalshoek te onderschrijven. Morgen wordt in de plenaire vergadering de kinderrechtencommissaris aangeduid. Het is erg belangrijk om de toetsing van het kind- en gezinsvriendelijk karakter van het beleid structureel te verankeren. De geïntegreerde aanpak is erg belangrijk, en we rekenen daarvoor uitdrukkelijk op de minister.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

**De heer Chris Vandenbroeke** : Mevrouw de voorzitter, deze commissie interesseert me om heel wat redenen : onder meer omdat ze parallel loopt met de demografie. Als ik niet aanwezig kan zijn, lees ik doorgaans de verslagen. Ik sta volledig achter uw werk inzake gezins- en effectenrapporten. Tot hertoe werd het standpunt ingenomen dat de kinderen die er zijn, op decretaal vlak optimaal moeten worden omkaderd. Ik pleit echter ook voor méér kinderen, uiteraard zonder excessen.

**De voorzitter** : Minister Martens heeft het woord.

**Minister Luc Martens** : De Vlaamse regering beschikt in dit verband over een wetenschappelijke instelling : het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien. Dat centrum wordt geleid door de heer Cliquet, hier aanwezig. Over het aangebrachte onderwerp worden regelmatig studies verricht. We kunnen dus niet zeggen dat we niet weten wat er gebeurt. Het besef is er, maar de vraag is hoe actief ermee wordt omgesprongen. Er is een verschil tussen weten en ermee omgaan. We hechten in elk geval veel belang aan dit onderwerp. We vragen aan het centrum om verschillende projecten te realiseren op lange en korte termijn.

Studies moeten we ook nuanceren. U verwijst naar de atlas 'België ruimtelijk doorgelicht'. De kaartjes tonen bij demografische indicatoren een aantal plaatsgebonden verschillen. De periodematen die werden gehanteerd, zijn mee beïnvloed door de lokalisatie van de geboorten in de levensloop. U kent de methodes beter dan ik, want u bent er professioneel mee bezig. Men moet interpreteren. De inzichten die hier instaan, moet men toetsen aan een aantal andere inzichten, die onder meer door het centrum zelf worden aangereikt. Het centrum werkt momenteel aan een monografie over de volkstellingen. De verschillen in vruchtbaarheid tussen Vlaanderen en Wallonië worden bestudeerd op basis van cohortematen. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Hopelijk beschikken we over enkele maanden over de resultaten.

**Martens**

Ik wil eerst op de feiten ingaan alvorens over het beleid te spreken. Men onderzoekt op rigoureuze manier de vruchtbaarheid in de drie gewesten. De vruchtbaarheid in Wallonië is hoger dan in Vlaanderen. Ik geloof echter niet dat de verschillen tussen de gewesten zo dramatisch zijn. De vruchtbaarheid ligt in beide gevallen duidelijk beneden het vervangingsniveau. Als men de cohortematen als basis neemt, en niet de transversale maten die in de atlas zijn gehanteerd, dan blijken de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië niet zo markant te zijn. Er zijn wel grote verschillen tussen enerzijds Vlaanderen en Wallonië en anderzijds het Brussels Gewest. Bovendien hebben de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië vooral met tempoverschillen te maken. De Vlaming kent enige vertraging, maar bereikt op vijfendertigjarige leeftijd hetzelfde vruchtbaarheidsniveau als de anderen. Ik nuanceer de gegevens dus enigszins, maar ontken het probleem niet. In beide gevallen bedraagt het gemiddeld aantal kinderen per vrouw ongeveer 1,7. Men moet daarbij nog het aandeel van de vreemdelingen tellen. Dit aspect wordt echter nog onderzocht. Ik ben het echter zonder meer met u eens dat er te weinig kinderen worden geboren. Hoe moeten we hiermee omgaan ?

We proberen het probleem in kaart te brengen. Er bestaat een nationale enquête over de gezinsontwikkeling, die NEG0 5 heet. Voor NEG0 6 zoeken we de nodige financiële middelen bij de minister-president. Deze enquêtes laten ons toe om de ontwikkeling op lange termijn te volgen. Er lijkt zich een stabilisering voor te doen op een niveau beneden het gewenste aantal kinderen. Eenkindgezinnen worden onvoldoende gecompenseerd door gezinnen met drie kinderen om een gemiddelde van twee kinderen per gezin te halen.

Er zullen zich wijzigingen voordoen. U hebt terecht het verband gelegd tussen veroudering en ontgroening, mijnheer Vandenbroeke. De toename van de gemiddelde leeftijd wordt niet alleen versterkt door de ontgroening, maar ook door de andere kant van het continuüm. De verklaringen hiervoor liggen niet zomaar voor de hand. We merken een aantal trends op, maar kunnen geen sluitende verklaring geven. We kunnen wel een aantal elementen aanduiden. U hebt zelf verwezen naar het groter aantal buitenechtelijke kinderen in Wallonië. Dit is een cultuurfenomeen : iets dat in bepaalde culturen uitdrukkelijker voorkomt dan in andere. Het heeft te maken met een bepaalde tolerantie. Vlaamse vrouwen zijn vandaag ook

meer carrièregericht, wat de keuze van mensen bepaalt.

Mensen moeten plezier vinden in het duurzaam kiezen voor elkaar. De meest vruchtbare biotoop is nog altijd het gezin. Het enthousiasme waarmee mensen een gezin vormen, is de beste voedingsbodem voor kinderen. The need to be needed, het verlangen om zich nodig te weten en zich samen te engageren, kan hierin een uitdrukking vinden. De kern van het beleid dat deze ontwikkeling wil bespoedigen, is een actief gezinsbeleid.

Een aantal instrumenten hebben we niet in de hand. De discussie hierover loopt in de commissie voor staatsvorming. Een aantal aspecten van sociale zekerheid en kinderbijlagen behoren niet tot onze bevoegdheid. In het Vlaams Parlement bestaat er een grote consensus over de behoefte aan homogener bevoegdheden waardoor we krachtiger kunnen optreden. De regering is het daarmee eens. Maar de dag dat we deze bevoegdheden daadwerkelijk hebben, zijn we er daarom nog niet. Het verschil mag er bijvoorbeeld niet op neerkomen dat de kinderbijslag door een andere centrale instantie wordt uitbetaald, waarbij alleen het adres verandert. De vraag is wat we met die kinderbijlagen zullen doen. Bestendigen we het bestaande systeem of gaan we op een andere manier met deze middelen om ?

Ik ben een voorstander van het overhevelen van deze bevoegdheden, maar we moeten wel goed de consequenties beseffen. We moeten nadenken over de mogelijkheden van deze instrumenten voor de Vlaamse gezinnen. Deze discussie is nog niet gevoerd. Men heeft het in de Commissie voor Staatsvorming vooral over de grootte van de korf die men zal overdragen. De volgende stap is : wat doen we ermee ? Hetzelfde als la Belgique de papa ? Ik heb nog niet veel boeiende voorstellen gehoord over de aanwending van dit geld, noch van het Parlement, noch van allerlei drukkingsgroepen. Dit zal veel creativiteit vragen. Ik nodig alle deelnemers aan dit debat uit om verder te gaan dan een louter institutionele hertekening.

Dit betekent niet dat we intussen geen verantwoordelijkheden zouden hebben. Sommige zaken kan men op een specifieke manier doen, andere op een inclusieve manier. Heel wat factoren bepalen of een gezin slaagt of een grotere kans op slagen heeft. Het heeft te maken met onderwijs, huisvesting, ruimtelijke ordening en de organisatie van de economie. Mijnheer Vandenbroeke, uw vragen kunnen retorisch worden gelezen, maar dat is niet de bedoeling. Ze hebben een kritische ondertoon

**Martens**

en dat is ook uw opdracht. Men moet in al deze beleidssectoren veel meer dan vandaag nadenken over de gevolgen van deze ontwikkelingen op het gezin.

We hebben bijvoorbeeld het kindeffectrapport als een instrument gehanteerd. We hadden ook een gezinseffectrapport kunnen laten maken. Sommige organisaties pleiten hiervoor. Dan hadden we echter de moeilijke discussie gehad over wat we met gezin bedoelen. U weet hoe moeilijk dit in het parlement ligt. Ik behoor tot een politieke familie die dat niet zo gemakkelijk definieert en er moeilijk een consensus met anderen over kan vinden. Daarom hebben we geopteerd voor een kind in zijn context. De invalshoek is het kind in een relatie. Een kind staat niet geïsoleerd. Het kan maar in een proces van persoonsvorming gedijen in de mate dat het zich in een relatie bevindt. De invalshoek is het kind en het gezin, welke vorm dat gezin ook aanneemt. Wat kunnen we doen om dat gunstig te beïnvloeden? We hebben daaromtrent de collega's uitgedaagd en dat in de discussie voorgelegd.

Dit besef is nog onvoldoende aanwezig om tot een bewust streven te leiden en moet zeker nog rijpen in de geesten. Onder meer de discussie over het kindeffect en een interpellatie als deze leveren in dit verband een positieve inbreng. Ondertussen zijn er natuurlijk ook een aantal specifieke stappen nodig. Die zetten we ook al. Het gaat van kleine zaken als gezinseducatieve activiteiten, tot het heel uitdrukkelijk ondersteunen van de gezinnen. Een instrument als Kind en Gezin is weliswaar gericht op het kind, maar biedt tegelijk ook steun aan de gezinnen in hun opdracht ten aanzien van de kinderen. Hiervoor bestaan zowel een belangrijk budget als een brede waaier van acties, zij het dat dit alles nog een grotere coherentie zou moeten krijgen.

Moet men dit beleid vertalen in een beleidsbrief? De vraag is hoever we in deze legislatuur staan. Er liggen op het moment nog verscheidene beleidsbrieven voor: over de OCMW's en hun kerntaken en over het VAZO, het Vlaams Actieplan voor de Zorg aan Ouderen. Dat laatste is een vrij lijvig document over het ouderenbeleid dat de zaak met uitzondering van huisvesting duidelijk vanuit het perspectief van de zorg benadert. Het is reeds enkele maanden klaar. Ik zal vragen dat het aan u wordt overgemaakt. Er ligt hoe dan ook heel wat voor, maar de vraag is wat we nog kunnen waarmaken. Omgekeerd kan een goede discussie wel een basis bieden om in een volgend regeerakkoord, wie

dat ook moge afsluiten, deze aangelegenheid tot een van de kernacties van de regering te maken.

Aan de ene kant moeten we hier en daar wat verfijnen en aan het onderzoek toetsen. Op dit moment pleiten we ook bij de Vlaamse regering om de grootse enquête NEG0 6 te kunnen realiseren. We zijn ook aan het werken aan de personeelsformatie van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudieën, dat ons daarin heel krachtig kan ondersteunen. Aan de andere kant proberen we heel uitdrukkelijk aandacht te hebben voor de kinderen die er zijn, en vanuit die invalshoek ook de algemene gezinscontext in het verhaal op te nemen.

U stelde een vraag over het aanwenden van eigen middelen. We doen natuurlijk al een en ander met eigen middelen, bijvoorbeeld voor de deeltijdse arbeid, die een belangrijk gegeven vormt. Onze optie is dat mannen en vrouwen vandaag gelijke kansen moeten krijgen en zich moeten kunnen ontplooiën in de diverse mogelijkheden die ze als persoon meedragen. De opdeling waarbij de beroepsactiviteiten buitenshuis voor de man zijn en de zorgtaken voor de vrouw, bestaat niet meer. Mensen hebben vandaag, weliswaar nog niet op een perfecte manier, de kans om hierin een eigen keuze te maken. Het is nog niet altijd een echt vrije keuze. Voor vele mensen is ze dwangmatig. De drempel om de keuze te maken om buitenshuis te werken heeft soms te maken met de vorm waarin de arbeid wordt aangeboden. Het valt niet te ontkennen dat de Vlaamse regering deeltijdse arbeid stimuleert, aanvullend op de federale inspanningen terzake. Dat leidt tot resultaten. Ik ken de cijfers niet uit het hoofd, maar toch wel enkele duizenden mensen kiezen op die manier extra snel voor deze optie.

In vergelijking met Nederland liggen we nog altijd ver achter op het vlak van de deeltijdse arbeid. In dat land wordt deze optie veel uitdrukkelijker genomen dan bij ons. Dit is een voorbeeld waar we wel heel uitdrukkelijk extra middelen inbrengen, precies om de condities waarin een gezin functioneert, te optimaliseren. Dat is natuurlijk wat anders dan loopbaanonderbreking of ouderschapsverlof uit eigen middelen te financieren. Deze discussie hebben we in de regering nog niet gevoerd. Ik zeg u dat vrijmoedig en probeer u dat niet wetens en willens te verbergen. Impliciet komt dit idee wel eens aan bod in een gesprek, maar gestructureerd en op basis van een nota heeft de regering het nog niet besproken.

**Martens**

Ik kan nog verwijzen naar een aantal andere initiatieven. We hebben al enkele malen een gezinsconferentie georganiseerd, wat sensibiliserend werkt. De laatste keer was het thema media ; de keer daarvoor was het tijd. De volgende conferentie zal over arbeid handelen. Er gebeurt dus wel wat, maar men kan zich afvragen of het voldoende substantieel en strategisch gericht is. Ik vind dat we op dat vlak nog tekortschieten en ons nog grotere inspanningen moeten getroosten.

**De voorzitter** : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

**De heer Chris Vandenbroeke** : Mijnheer de minister, ik waardeer uw antwoord ten zeerste. In mijn inleiding heb ik al gezegd dat ik blij was deze interpellatie hier te kunnen houden omdat ik de problematiek in menig opzicht samen met u kon bekijken. Toch heb ik een drietal opmerkingen. Ten eerste beschikt u over eminente studaxen. Ik bedoel niet alleen de heer Cliquet maar ook degenen die onder zijn vleugels werken. Dit wordt door iedereen erkend.

Ten tweede mogen we mekaar niet verkeerd begrijpen. Ik heb bij de toelichting de kaarten van Vlaanderen en Wallonië van vroeger en vandaag even vergeleken. Daarbij is het niet mijn bedoeling, en naar ik vermoed evenmin de uwe, om te gloriëren of juist het tegengestelde te doen. Het gaat echter om de sociale reflex. Vlaanderen moet weten wat deze trend betekent en het probleem op termijn verder inschatten ten aanzien van de zorgen welzijnsfunctie. Dit vraagt een optreden.

Ten derde is er de oorzakelijkheid van wat er te gebeuren staat. Dit is een bijzonder complexe thematiek. De oorzaken kennen is iets voor de studaxen. Als men ze kent, kan men beter optreden. Maar er moeten in het remediëren twee zaken gebeuren. Ten eerste vormen de kinderbijslagen een hulpmiddel. Die vallen echter niet onder onze bevoegdheid. Ik zie dit in se zelfs niet als een onderdeel van een gezinsbeleid. Er zijn wetenschappelijke studies verricht over het effect van kinderbijslagen op de benutting van de vruchtbaarheid. Dit effect is meer dan marginaal. Dat men er financiële injecties voor aanreikt, zo veel te beter.

Het tweede element is dat men vaak een fout maakt. Ik wil niet moraliseren, maar in de voorbije twintig jaar leerden ons alle enquêtes over wat jonge mensen in het leven ambiëren, dat ze twee tot drie kinderen verlangen. Dit is het gezinsmodel

bij uitstek van nu. Dat is prachtig. Maar dan komt de factor van de realisatie. Uiteraard moeten we kunnen optreden, en dan belanden we weer bij de interactie met de oorzaken. Dat optreden kan voor een deel aan de hand van de kinderbijslagen, maar die behoren zoals gezegd niet tot onze bevoegdheid. Mocht dat in de nabije toekomst wel zo zijn, zullen we natuurlijk dankbaar zijn. Maar waar we wel specifiek kunnen optreden, is in het gezinsbeleid. Ik denk dan aan het gezinsbeleid in zijn allerebreedste betekenis. Men moet komen tot een geïntegreerde aanpak, via een beleidsbrief. Men wil twee tot drie kinderen, maar die droom wordt in de praktijk niet gerealiseerd. Daaraan moeten we iets doen. Ik was dus erg blij dat ik deze interpellatie mocht houden.

**Minister Luc Martens** : Het is een erg goede interpellatie. Uw collega's hebben u daarvoor overigens gefeliciteerd. Een eminent geleerde heeft me zelfs gezegd dat er eindelijk eens een interessante interpellatie is geagendeerd. Ik durfde dat hier niet onmiddellijk te zeggen, want dat zou eventueel als een blaam voor de andere parlementsleden kunnen worden opgevat. (*Gelach*)

We mogen echter niet de dominantie van een bepaald soort van economisch denken onderschatten. Dat staat dikwijls een gezins- en kindvriendelijk beleid in de weg. Daarom bewijst men dikwijls wel lippendienst aan zo een beleid, zonder dat dit echter tot praktische resultaten leidt. Nemen we het voorbeeld van de toenemende flexibilisering van de arbeidsomstandigheden, die een gevolg is van dat denken. De arbeidskrachten moeten zich volgens die opvatting op een soepele wijze inschakelen in het productieproces. Die flexibilisering staat echter een gezins- en kindvriendelijk beleid in de weg.

De vraag is dus : is de economie bereid om zich flexibel op te stellen, in functie van de behoeften van de werknemer ? Daaraan hangt op korte termijn een prijskaartje. Op middellange termijn boekt men zowel op kwantitatief als op kwalitatief vlak vooruitgang. Dat is de centrale vraag, en ik denk niet dat we daarover van mening verschillen.

Samenvattend : we kunnen met een welzijnsbeleid veel realiseren. Maar als we er niet in slagen om de economie te organiseren in functie van vooral ethische en culturele doelstellingen, in plaats van in functie van een eenzijdige opeenhoping van materiële goederen, dan zullen we tekortschieten. Om een doorbraak te kunnen realiseren moeten we dus een brede maatschappelijke consensus rond dit objectief opbouwen.

**De voorzitter** : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

**Mevrouw Patricia Ceysens** : De minister krijgt voor zijn beleid steun van een wetenschappelijke instelling en van Kind en Gezin. Het strategisch plan Kinderopvang is al lang in voorbereiding. Ik had de indruk dat de administratie vrij ver was gevorderd met die voorbereiding. Er waren vernieuwende voorstellen uit de bus gekomen. Ik vermoed nu echter dat, als het erop aan komt, een aantal belangengroepen een egestelling innemen en het kind- en gezinsvriendelijk beleid een minder prominente plaats in het algemeen beleid willen geven. Het strategisch plan Kinderopvang is wellicht daarom afgevoerd. Dat verzet tegen een kind- en gezinsvriendelijk beleid moeten we overwinnen : hier, maar ook buiten dit huis.

#### **Met redenen omklede motie**

**De voorzitter** : Door de heer Vandenbroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen

omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17 uur.*

---